

axí com *aygua nafja*, de una erba *pistici*: era cosa molt preciosa», *Sermons* I, 102.4; *Quaresma*, 272. 37.—³⁸ Defrémery, *Journal Asiatique*, 1862, 93.—³⁹ Murcians també *nafa*, *aguanafa* (Ga. Soriano) i *agua de nafa* (1726). En un inventari aragonès de 1469 veiem una forma *augua naffra*, BRAE IX, 119, que ha rebut la *-r-* per influència de *nafra* 'ferida', 'llaga'.—⁴⁰ Seria doncs un abstracte en nominatiu. En lloc d'això també podríem pensar que tant en *Aiguaneix* com en *Aiguadassi* es tracta d'un compost amb imperatiu <AQUA NASCE!> 'neix, oh aigua'. En tot cas **Aiguanaissi* es canviaria en *Aiguadassi* sota la influència dels infinits noms de lloc *Aigua de ---*. Reforça aquesta etimologia el nom de vessant *Aigüissi* dalt de la serra, uns 4 km més a l'O., on brolla l'aigua pertot; el qual, tenint en compte l'extraordinària seqüència *gwí*, ha de venir forçosament de AQUA ĒXĪ! 'ix aigua', imperatiu de EXIRE. Quant a *Aiguadassi* em sembla força menys versemblant una combinació mig-sàvia *Aigua aundassi*, nominatiu de *abundatio*.—⁴¹ Nobiling opinava que contenia el nom de la ciutat d'Arràs, a Picardia (ASNSL CXXIV, 340), però no en donà cap prova ni argument; algun detall més en DCEC I, 60b.—⁴² «Beven molts en estiu --- d'un axerop que és apellat juleb qui-s fa d'ayga-ros e de pa de sucre blanc ---», Arn. de Vilanova, *Analecta Sa. Tarr.* XXII, 8; «cahec la un de la una banda e l'altre de la altra stramordits; e l'emperador --- féu-los donar *aygua-ros* a mans e a las caras, tant que tornaren en lur seny», *Filla de Contastí*, NCL. XLVIII, 96; «saltà en mig de la paella o caldera, e no li féu nengun mal, ans li dava de vejares que fos *aygua-ros*», St. Vicent F., *Quar.*, 321.162; id. *Sermons* II, 275.3. I freqüentment en el *Cançoner* popular: «la n'ha treta en dansa: / el mitjanceret porta las morratxes / el més petitet *aygua-arros* tirava», Milà, *Romlo.*, 282.16; «yo li dich —Déu te quart, perleta— / --- qui és aquest galan jove que llensa tant d'*ayguarrós*», ibid.—⁴³ En una oració recollida a Vinçà, que ens comunicà el 1939 la poetessa Simona Pons de Gay. I usat ja per A. Saisset «crida al secors i se remena / pel mullader — Com un dimoni dins d'una *aiga-senyader*», *Perpiny.*, 37.

Aïllament, *aïllar*, V. *illa* *Aimada*, *aimador*, V. *amar* *Aimant*, V. *amar* i *imant* (DIAMANT) *Aimar*, V. *amar* (el cognom *Aimà(r)* és obvi que ve del germ. ADEMAR i no pas d'un *HAIMHARD) *Aimia*, V. *amiga* (AMAR)

AIMINA, 'una mesura de gra', de l'antic *esmina* i abans *emina*, provinent del ll. HEMINA i aquest del gr. ἡμίνα id., derivat de ἡμισυς, ἡμι-, 'mig, meitat de', perquè era la meitat d'un sester o quartà. □ 1.ª doc.: *esmina* a. 1249, Lleuda de Cotlliure-Tortosa (RLR IV, 252); «una *esmina* de vi», c. 1200, en el Capbreu de Besora, lln. 21, llegit a l'arxiu de Solsona (1964).

«*Esmina* de forment, *esmina* de ciurons, *esmina* de linós», etc. En el text dels *Costums de Tortosa* veiem la forma més etimològica, en aquesta mateixa lleuda: «*emina* de forment, 6 diners; sester de forment, <1>2 diners ---» (417). *Esmina*, modificat per intrusió del prefix tan corrent *es-*, ho veiem en el Capbreu de la Vall de Ribes, c. 1283: «una *esmina* de sivada, una *esmina* de ---» (RLR IV, 56). El grup *-sm-* sol vocalitzar-se en *-im-* (com *raïma*, *eima*, *almoïna* < *almosna* ELEMOSYNA) i ja per aquell temps trobem la forma *eym-* «notz, la *eymina*, 2 diners» a la Reva de Perpinyà de 1284 (RLR IV, 375). *Aimina* junt amb *sester* en un doc. de Solsona de 1265 (Serra V., BCEC, 1908, 163), i en un de Puigcerdà de 1288: «de sal, de 6 sestres una *aymina*, per mesuratge» (RLR IV, 505). Avui és encara una mesura usada, a l'Alt Pallars en particular, on a la Vall Ferrera (Tor, Àreu), me la donaren com a mesura de gra, equivalent a mig quartà, o sigui vuit punyeres (1932-33).

DERIV.: *Aiminada* [1292, doc. ross.]: «exceptam-ne regadura, per què <per la qual amb la qual> -n rega hom 20 *ayminades* de terra» (RLR IV, 513). *Aiminal* [1592].

Ain, fonèticament impossible l'etimologia d'*AlcM*: potser del celtoide AGNNUM amb i mossàrab?

Aina, V. *eina* (cf. DCEC I, 65n).

Ainet i *Aineto*, les etimologies que reporta *AlcM* són disbarats; la de M-Lübke (BDC XI, 17; cf. E.T.C. I, 128, 150), defensable, poc versemblant; base?

AIOS, cat. ant., i gall. ant., crit fet per la xurma, o dirigit a la xurma, per animar-la a fer moure una nau, també usat en les *Cantigas* per anomenar Jesús: sembla ser el gr. ἄγιος 'sant, sagrat', que usarien els remitgers del Mediterrani com a invocació religiosa que els augmentés les forces. □ 1.ª doc.: fi S. XIII, Jaume I.

En la *Crònica*: «cant vingués la miga nuyt, que les galces levassen les àncores, e que nuyt hom no cridàs *ayoç*, mas en semblant d'*ayoç* que ferissen ab un fust en la proa de les tarides ---», «manan los hòmens pendre a les cordes e cridam *ayoç!*, axí con fa hom al varar d'una nau o al traure, e mogueren lo castell» (97, 208, §§ 59, 161, i nota de Soldevila, 34b8f.). Imitant artificialment la llengua medieval posà Garcia Girona en el seu epos ingenu de la Reconquesta en el Maestrat «quan jo cridaré *ajòs!* lladoncs tireu» (*Seidía*, 130): no cal dir que és una imitació mal grafiada de Jaume I o d'un altre text medieval.

Un rastre viu d'això ha quedat només en algun punt de Mallorca, on la locució *ni de gran aïds* vol dir 'ni d'un bon tros, amb molta diferència': així solia usar-la el manacorí Mn. Alcover: «a veure si vos n'agafa una mica d'enveja, vosaltres que, fins ara, no heu tengut més que són --- que tant prest vos retéreu, no fent la tasca promesa, *ni de gran eyòs!*» (BDLC VI, 114).

El professor Walter Mettmann, savi galaicòleg, que no sembla conèixer l'existència de l'expressió catalana